

ВИДИ ПИСЬМОВИХ РОБІТ З РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ШКОЛІ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Розвиток зв'язного мовлення учнів з порушеннями слуху є одним з найактуальніших завдань спеціальної школи.

Зв'язним вважається мовлення, яке створене за законами логіки, граматики і композиції, є єдиним цілим, має тему, виконує комунікативну функцію, володіє відносною самостійністю і закінченістю, поділяється на структурні компоненти [1].

Завданням розвитку зв'язного мовлення в школі для дітей з порушеннями слуху є навчити дітей висловлювати свої думки, почуття і бажання в декількох реченнях, а також будувати розгорнутий монолог про свої переживання і враження [1].

Зв'язне мовлення може бути усним і письмовим. Основними видами зв'язного мовлення в рамках шкільного навчання є твір і переказ.

Твори відрізняються великою різноманітністю. Кожен вид твору вимагає особливих методичних прийомів підготовки і проведення. Саме тому для правильної методики навчання потрібна їхня класифікація [1, 2].

Розглянемо класифікацію творів за жанром.

За жанром твори поділяються на наступні види: 1) розповідь, 2) опис, 3) міркування.

У початкових класах спеціальної школи переважають змішані форми, в яких зустрічаються опис і розповідний елемент, розповідь і елемент міркування, оскільки не можна вимагати від молодших школярів чистого опису або міркування. Розповідь, опис і міркування відрізняються один від одного структурою, змістом і мовленнєвими засобами [1, 2].

Зупинимося детальніше на кожному із зазначених текстів.

Розповідь вважається найдоступнішим для дітей жанром зв'язних висловлювань. У розповіді розкивається про послідовні події, що пов'язані між собою, є сюжет. Послідовність викладу подій зазвичай визначається їх природнім ходом. Головна увага приділяється фактам, вчинкам дійових осіб, тому розповідний текст насичений дієсловами та іменниками [1].

У описі відсутні сюжет, дійові особи і події. У ньому зображуються картини природи, окремі предмети і явища, дії і процеси. Опис будується за певною композиційною схемою: спочатку передається загальне враження від предмету, потім називаються окремі його ознаки, які підтверджують це загальне враження, і, нарешті, дається оцінка, висловлюється ставлення автора до об'єкту зображення. Для опису характерна велика кількість прикметників, епітетів [1].

Міркування є найважчою формою зв'язного тексту. У міркуванні для

доведення певного твердження використовуються судження, наводяться приклади, робляться зіставлення і висновки, що приводять до нових суджень і в кінці підтверджують або спростовують первинне твердження. У висловлюваннях учнів початкових класів зустрічаються лише елементи міркування, коли вони порівнюють і зіставляють предмети, явища, вчинки, пояснюють причини, роблять висновки [1].

Отже, завдяки різноманітності творів учні з порушеннями слуху оволодівають зв'язним мовленням як засобом спілкування.

Список використаних джерел:

1. Гольдберг А.М. Шляхи підвищення ефективності роботи у розвитку зв'язної мови учнів молодших класів школи глухих. Київ, 1963. – 38 с.
2. Проблема усного мовлення учнів з вадами слуху у дослідженнях М. Д. Ярмаченка. Ярмаченко Микола Дмитрович та розвиток української сурдопедагогіки: монографія / за ред. Л.І.Фомічової. Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2018. – С. 127-137.